

HRVATSKA RIJEČ

Stiglo dne 16/4. 14. sat 7. posla 7.06.

Primjer natp. P

NAŠI DOPISI
ODBJER

PREDPLATA: Za ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU sa dostavom u kuću
mjesečno K 1.25, godišnje K 15.—, Za INOZEMSTVO K 23.—
Plativo i utuživo u Šibeniku.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

Izlazi u utorak, četvrtak i subotu

Telefon br. 81. — Čekovni račun 71.049

UPRAVA „Hrvatske Riječi“ nalazi se u „Hrvatskoj Tiskari“ — UREDNIČTVO
na obali br. 248. prizemno. — Tisak „Hrvatske Tiskare“ (Dr. Krstelj i drug.)
Izdavatelj i odgovorni urednik Dr. JURE JURIN.

OGLASI PO CIJENIKU.

God. X.

ŠIBENIK, četvrtak 16. travnja 1914.

Broj 928

Sastanak ministara.

U Opatiji se je sastao grof Berchtold sa Di San Giulianom. Službeno novinstvo trojnog saveza posvećuje ovom sastanku osobitu pažnju i daje mu veliku važnost. Priznajmo ovaj sastanak imade svoju važnost, ali nikada onu ozbiljnost koju mu podaje austrijska štampa, jer i važni dogovori i ugovori mogu, za pojedine kontrahente, da budu neozbiljni, a za neke žalosni i ponizujući.

Dolazak Di San Giuliana u Opatiju, u koliko se tiče internacionalne politike, osudujemo se kazati, ne znači ni najmanje ozbiljno uzimanje Austrije sa strane njene saveznice. Italija i Njemačka same daju direktivu politici trojnog saveza a Austrija je samo tu, kao „jedan više“ i zato je opatijski sastanak suvišan i neozbiljan.

Di San Giuliano, kad je odlučio, da se sastane s ministrom izvanjskih poslova ove monarhije, je li možda mislio samo na čin kurtoazije? Je li možda držao nužnim kavaliristvom, sastat se s grofom Berchtoldom poslije susreta njegova suverena sa carem Njemačke u Mletcima? Može biti i ovo, ali talijanskog ministra ponukalo jer je nešto mnogo jačega i važnija da dođe na austrijski teritorij. Nema nam sumnje, da se na sastanku ministara govorilo i o unutarnjoj politici Austrije. Pitanje Talijana u monarkiji je najvažnije pitanje talijanske javnosti, a po tome i službene Italije, koja stoji pod njenim neodoljivim uplivom. Ovo je pitanje jezgra talijanskih nacionalnih aspiracija.

Mi nemamo ništa proti tome, da se javnost Italije pa i vlada njezina zauzmiče za svoje suplemenike, jer u tome vidimo prirodni pojav, a opet sve težnja austrijskih Talijana mi južni Slaveni nemamo toliko sredstava i sile da zapriječimo, pa makar da su ti njihovi politički i kulturni zahtjevi ogromnim dijelom upereni baš protiv nama.

Nema sumnje ponavljamo, da se je u Opatiji govorilo o talijanskoj universi i najnovijem slavensko-talijanskom sporu, jer je Italija već u više navrata uplivala na unutarnje odnose Austro-Ugarske i to nas baš potiče da se i mi osvrnemo na ovaj sastanak. Ne možda da prosvjedujemo proti uplitanju Italije, jer to shvaćamo, nego za to da istaknemo „važnost“ Austrije kao vevlasti.

Objektivni i interesovani posmatrač sažaljeva bi ministra jedne velike sile, kad

bi ga vidio kako mirno sluša upute i zahtjeve u pogledu svoje države, od kolege svoje saveznice. I stoga je opatijski sastanak žalostan i ponizujući.

Mi Južni Slaveni, a napose mi Hrvati nemamo toliko sentimentalizma za ministre ove države, ni radi njih ni radi same države. Sastanak u opatiji shvaćamo kao ironiju, gorku za našeg najvećeg neprijatelja, a uprav radi toga nama ugodnu.

Zbilja grozno je za jednu vevlast kad mora da sluša upute iz Italije i mora da gleda neprestano tamo prema Bukureštu i Beogradu, a nama „zlobnicima“ u cijeloj nacionalnoj tuži, ovo su najljepši i moguće jedini veseli momenti.

Ne zamo samo dokle će još ministri vevlasti smatrati oportunita da o važnim pitanjima traže ovakove sastanke. Ko zna možda će u nedalekoj budućnosti odlučivati o *nekom* i bez *nekoga*.

Kvalifikacije kod ovog Suda.

Nazad nekoliko vremena, slijedilo je kod svih sudova ocijenjivanje (kvalificiranje) sudaca i sudbenih činovnika. Sada po novome zakonu, ocjene su javne, t. j. svaki činovnik ima pravo da vidi, kako je bio kvalificiran.

Kod ovog okružnog Suda komisija se sastojala od predsjednika, koji je Hrvat i pet savjetnika, od kojih četiri su izraziti talijanci, a peti šalje djecu u školu „della Lega“ i u obitelji govori samo talijanski.

Biće bio slučaj ali je fakat da su od svih sudaca, koji podpadaju pod ovo okružje, bili samo talijanci kvalificirani sa „vrlo dobro“ a od Hrvata i Srba samo jedan. Izgleda čudno da nema nijedan naš sudac da znađe, ako ne više od talijanaca, barem onoliko, koliko neki od njih. Pomislite, da u ocjene spada i poznavanje jezika i ova naša komisija dala je samo talijancima ocjenu „vrlo dobro“ u poznavanju hrvatskog jezika, dočim svi Hrvati i Srbi, kojih ima iz Bukovica, Dubrovnika, Boke i iz Hercegovine, dobili su samo „dobro“.

Poznamo dobro članove komisije i s toga nećemo i ne možemo da ih obijedimo sa strančarenja, ali ne možemo da pojмимо, kako i zašto su došli do onakih zaključaka tim više, što su kvalificirali neke suce, koje po ničemu ne poznadu, jer nijesu imali prilike da ih prosude ni

po kojem njihovom radu, ili su neki tek došli pod ovo okružje.

Ovak, ocijenjivanje je ne samo teška uvreda za mnoge, nego može još da nanese nekima i teških posljedica. Ako se n. pr.: sutra natječu dva suca na koje mjesto, može se lako dogoditi, da starija vlast imenuje mlagjega, koji je ocijenjen sa „vrlo dobro“, držeći da je on to zaslužio, jer tako piše. Gospoda su dočula da se mnogi tuže, te su priznali da su mnoge njihove ocjene nejednake, pa rekbi da ih do godine misle ispraviti. Ali mi ih pitamo, kako će oni do godine opravdati povišnje ocjene u poznavanju jezika jednom Hrvat, koji sigurno do godine neće znati bolje govoriti hrvatski nego što znade ove godine; ili hoće li moći da do godine snize kojem talijancu ocjenu u poznavanju Hrvatskog jezika, navagjajući da sad ne zna govoriti kao što prije i s toga da mu sad od „vrlo dobro“ daju samo „dobro“.

Nekim samo našim sucima, koji su do sad od drugih starješina bili ocijenjeni uvijek sa „vrlo dobro“ bila je snižena ocjena na samo dobro. Ovo sigurno mora da ih zaboli, a osobite gdje su njihovi mlagji bez osobitih razloga bili ocijenjeni bolje.

Znamo da mnogi ne daju ovome važnosti, ali gdje je i kad je nešto urađeno na tvoju štetu, može lako da ti i naškodi, i s toga može da ima važnosti.

NAŠI DOPISI.

Iz Trogira.

Nekidan se spremala naša Općina da dočeka jednog visokog dostojanstvenika i da tom prigodom potroši koju hiljadu kruna (Može ona, bogata je).

Tom prigodom Mikula dade nalog svim činovnicima i sucima da naprave nove monture. Čudit će te se, kako on dolazi do toga da njima „Befehle“ udijeljuje. Oni naravno morali ga poslušati, te potrošiti jednli do 300 kruna svaki, jer znadu dobro Mikulu, kako zna denuncirati, pak se svak boji progonstva.

Za „Narodnu Glazbu“ je naručio nove monture i to po gesu „svoj k' svome“ kod nekog švabe u Beču. (Trošak ukupni će biti od 1500 do 2000 kruna). Naša općina nije prezadužena, može ona sebi dozvoliti takav luksus, a svemogućem Mikulu ne treba tako malu svotu niti u predračun da stavi.

Valjalo bi da si sama na tom sv'jetu, u samoći, da sve drugo skrije tama crna mraka, vječne noći; da ne vide oči moje, osim tebe, žene ine, da mi samo oko tvoje i ničije drugo sine plamom čežnje i ljubavi.

Samo onda ja bi bio tvoje volje suzanj pravi, grlio bi svijet cio objumivši tebe, draga; nestalo bi ljubomora i nevjeri svakoj traga! Samo onda, ljubo moja....

Jao! tebi oko sinu živim plamom „gnjeva sveta“; kô božjim me gromom šinu — nevjernoga i prokleta!!

A ja, vjeruj, ma što bilo, po savjesti moga neba rekô sam ti, gnjevna vilo, tek što reći bilo treba.

Pa se smiluj, ljubo moja, smiluj mi se rad smiljenja! Što li skrivih, ako tvoja ja rastjerah prividjenja?

Malo. Ništa. Kunem ti se svim čim dari dan me b'jeli,

svim što noćca još mi d'jeli; krvi b'jesom i udesom, ovom suzom, ovim sm'jehom, ovom pjesmom, kletvom, gr'jehom i osmjehom — dušo bôna — moga boga i demona!

Malo. Ništa — opet velim. Jer će zbilje dan da svane da hihotom drskim, smjelim sve rasprši tvoje sane.

Po udesu to je igra, koju mora da doigra, i ovako i onako, srce svako.

Srce.... tek uz križ je vezan rob da doigra svoju kob!

Pa se svak uz osmjeh sjeća danâ luda lakovjerja, kad gorjela još mu sv'jeća djetinjega sujevjerja; kad ko ljubi ne poima, što ožiže, što li grije, pa vjeruje, srcem prima, i što jeste, i što nije....

Al' zaspite uspomene, već mi bl'jeje i umorne, o zaspite misli snene, o umrite vi dr'jemovne!

ni osvrćivati. Gg. popovima bi preporučili, da se mane sličnih izazivača, i istrijebe kukolj, jer za štetne posljedice neće odgovarati Berislavić, već oni koji bi se ponovno htjeli domoći kakve uosnosne službice, sve u ime vjere i morala.

Mladjariji, koja iskreno čuti za hrv. stvar, preporučamo, da se ne daje zavadjati, jer bi svoje sadašnje nehotične nenarodne korake i postupak kašnje mogla žaliti. Špekulanti i intriganti u narodnim stvarima nastojat će ju izrabiti za svoje nečiste svrhe, te je baciti u naručaj najnovije politike, prave političke prostitucije.

Pjevač.

Iz Strmica.

Danas se od nas odijeli naš vrli vriedni i dobri a uz to i uzvišeno sposobni kao svešteničkog spola naš nikad neproboljeni Pop Mirko Sinobad, koji je sa svojim radom na kulturnom polju, svojim radom pastirske naravi, svojim radom doličnim srpskom svešteniku, preporodio duh, um, čin, misao, napredak, slogu, budućnost u našem selu a istrijebio ugnjezdjeni nemir, neslogu, zulum, koji se bio uselio osobito od natrag 14 godina u ovo naše sad mirno i jednodušno selo. Radi čega mu možemo s najdubljim osjećajem da ostanemo mi i naša generacija dok god bude opstojala harni za njegov teški, ali i dragocijeni rad, koji ostavlja vječitu uspomenu a to ne samo u našoj sredini nego i naokolo nas.

Kad se vidjelo da je došao Preč. gosp. Proto Novaković sa gosp. parohom Matijaševićem da se ured i parohija preda potonjem, tad selani vidješe da je ozbiljna stvar, te iza onog dana počеше seljani, domaćice malo i veliko posjećivati crkvu kao nikad samo za imati prigodu moliti milog nam svima popa Mirka da se ne odjeli od nas jer da ga ljubimo prekovije.

Kad je pak bilo napovijedeno u crkvi da nas ostavlja, i da dogjemo s njim pozdraviti se, pohrli crkvi malo i veliko iz sela našeg Zaseoka, Mračaja, Trškovca i Plavna, tako kao da je to bio kao neki narodni ustanak.

Najganutljiviji časovi bijahu kad naš premili pop Mirko sa altara poče kao odličan govornik pun govorničkog dara držati govor i pozdravljati se sa svojim parohianima. Tad počеше suze vrcati malom i velikom, što svlada i milog nam popa Mirka.

Opći je glas naroda bio ovaj: „Premili Oče i po sto puta Oče naš, željeli

Uskrsnite, poslušajte, tek pri koncu moga v'jeka; sjenu moju tad smetajte, al' pustite sad meneka ne u miru no u moru čežnja svojih da ja plivam.... Davno već ste na umoru, davno već vas ne dozivam! Čemu, slabe, prkosite, vi nezvane i bez žara; žuč bi l' da okusite svojih tlapnja i prevara?....

Smirite se, pustite me bar valovlju moje krvi.... o, da namo ponese me — kud veseljem život vrvi.... Tamo mi se živjet hoće! I ja hrlim a na strane, gdje se život, radost roče, gdje je pjesme u sve dane!....

Gdje li mi te Vila skrila opjevano moje ranče, tebe, ljubo, jošte mila, al' sladji mi negda sanče?! Što l' ja nebi žrtvovao za tvoj pogled, cjelov — nekad; kad sam, ono, ludovao, kô što neću više nikad....

M-lu.

PODLISTAK

ISKRENA PJESMA.

Daj oprosti: ti si htjela da i za te pjesme bude. Baš što željet ne bi smjela, za tim tvoje želje žude! Jer nevjerna ona biće tebi, ljubo. Ne zaridaj s toga samo niti žice s moje Lire ne raskidaj!....

Htjelo ti se pjesme, hvale; milovanja duše moje — jer ti srce ni iz šale da bi vaku slutilo je! Al' slušaj me i oprosti objesnoga v'jeka duši, što u svojoj u ludosti šarno tvoje nebo ruši, gordo tvoje srce dira i razdira....

U to nebo ko pogleda, ohola ti duša mlije, tom se nikad više neda niti može, niti smije ni o čem da drugo snije ni poželi više išta osim toga, raja tvoga,

osim tebe — ništa, ništa... on suviše da bi strgo sve što drugim slovom piše i na nišan javi vrgo sve što drugim čustvom diše; taj da neba nema svog: ti mu vjera, ti mu bog!....

Al' ja svoje nebo imam: ja sam raja stvorih svoga, svoju vjeru i svog boga. Pa za njega bi da primam istom žrtve srca tvoga, al' žrtvovat njega, nikad, ni za tebe, ni za koga.

I na mojim, znajder, mila, nebesima mjesta l' ima, ti bi samo angel bila medj tolikim angellima.

Ni kraljica neba mog, kamo l' više, kamo l' bog!

Zaman bi ti drugo rekô, da istinu samo krijem, i preda te opet klekô da ti noge usnam mijem; tepao ti nježno, milo, kako volim sve to više tebe samo i jedino, iznad svega što bliše....

bi te ispratiti! na što mili pop Mirko odvratil ljubezno: tugi i moji parohiani, dosta ste me rastuzili sa Vašom kako vidim iskrenom ljubavi prama meni, te ću teško vašu ljubav preboljeti, nemojte me dalje u srce dirati, dosta mi je ja ću se s vama ovdje pozdraviti i ako Bog da ću vas opet posjetiti. Ali to sve nebijaše fajde.

Na tri ure poslije podne kao vojnici sakupiše se starci od preko i do 80 godina te djeca od 6 do 15 god. žene, stare babe, djevojke i t. d. bilo je oko 500-600 duša, a to je najviše starih ljudi (jer ljudi od saage svi po raznim inozemskim radnjama).

Određeno je mjesto bilo sastanku ispred gostione i trgovine Maše Kurbalije i sinovi, a povorku je upravljao i razregijavao seljanin naš Sava Kurbalija koji je postavio glavara novog i starog sa svakom po jednu trobojnicu nošenu od izabranih momaka pred njima a za njima crkveno tutorstvo, pristav sela te ugledniji za uglednijim težacima a za njima žene djevojke djeca i t. d. ova cjelokupna pratnja je uslijedila do međe Golubića. Srce povorka t. j. seoske poglavice i odličniji seljani u broju oko 70 osoba pratše ga sve do Knina a t. j. je 18 kl. dalečine, na temelju čeg se može zaključiti ljubav koju su seljani gojili prama svom

svešteniku. Ni tjem njesu mogli srcu o-doljeti, već su čak čekali sutra dan da ga se opet nagledaju i da ga pozdrave.

Parohijanci popa Mirka ne će nikad pregoriti, oni će podleći neznamo kojoj žrtvi, a nastojat će ishoditi kod Visokopreosveštenog gosp. Vladike, da im povratimilog, i nezaboravnog paroha, a mislimo da će se smilovati Visokopreosvešteni gospodin Vladika u toliko što bi nama naše rane nepreboljive izvidao s tjem, a s druge strane izvršio bi jednu Boga oca zapovjed koja kaže: ne rastavljaj mila od draga! —

Ostoja Dragaš, glavara sela za se i seljane.

KORICA.

Slika prikazuje ovaj toliko sada popularni grad. O njega se bore svom snagom koliko Arnauti, toliko i Epirci. U zadnje su doba Arbanasi javljali, da se nalazi u njihovom posjedu, dočim su u Ateni slavili njegovo zauzeće po svetim bataljonima.

POLITIČKE VIESTI.

Fuzija radićevaca i frankovaca.

Po zagrebačkim kafanama se govori da je fuzija između ove dvije frakcije gotova stvar, a to isto kaže se, da potvrđuje javno i Stjepan Radić.

On da je radi toga bio zadnjih dana i u Sarajevu. Već pred dvije sedmice na skupštini u Bjelovaru objavljen je javno pakt između grupe frankovačke i seljačke stranke, a i na jednom sastanku ove prve u Zagrebu izraženo je povjerenje i zastupnicima seljačke stranke.

Koja bi imala da bude baza fuzije stalno se još ne zna. Interesantno je ipak kako će se Stjepan Radić, govornik beogradskih komersa, „najveći“ Slaven i jedan od prvih koji su u Hrvatsku donijeli iz Česke naprednjačke ideje, naći u društvu onih koji negiraju i samo srpsko ime. Govorimo da je interesantno, ali za onoga koji pozna Stjepana Radića ništa čudnovata. Čovjek koji danas napiše članak protiv aneksije Bosne, a sutra u „Kolu“ u Zagrebu drži predavanje o njezinoj važnosti za Hrvatsku, može da čini slične skokove.

Radić je svojim demagoštvom kao i frankovci imao velike mase uza se, ali zadnji izbori uništili su njegovu stranku, a i frankovački redovi ostali su prorijedjeni. Nevolja ih ista snašla, demagogija im zajedničko i najbolje srestvo, pa se i našli skupa.

Srbija za gradnju željeznica.

Srbija namjerava otkupiti orijentalne željeznice, te graditi u skoro vrijeme prugu Raška-bosanska i još neke druge. U tu svrhu vodi pregovore za podignuće zajma od 300 milijona u Francuskoj.

Srbija svim ovim projektima dokazuje sve to više da nije samo dobro organizovana kao vojna sila nego da je kadra da vodi i politiku kulture i napretka i u mirno doba.

Vabljenje Grčke.

Već u početku balkanskog saveza, a kasnije za srpsko-bugarskog rata nastojalo se je sa strane trojnog saveza da se pre-dobije Grčku. Grčka ipak ostala je u savezu sa Srbijom videći u njemu najbolju garanciju za očuvanje tekovina rata i zaštitu svojih interesa koji se u ničem ne križaju se srpskim. Sad kad se je potpuno izgubilo Rumunjska nastoji se opet privući Grčku.

Car Vilim aranžirao je na Krku pregovore između njemačkih državnika i Venizelosa. U balkanskim su krugovima uvjerenja da ni ti pregovori neće imati željenog rezultata.

Hrvatski obrtnici u Beogradu.

U Zemunu se je održao kongres hrvatskih obrtnika. Poslije svršenog kongresa u utornik posjetili su učesnici Beograd, Beogradska obrtnička komora održala je izvanrednu sjednicu radi dočeka hrvatskih gosti. Hrvatima je bio priredjen srdačni doček i objed, a zatim su se povratili natrag u Zemun. Koliko god ovi posjeti imaju strukovni karakter nama su simpatični i sa gledišta političkog i nacionalnog. Medjusobno se zbližujemo, Hrvati se upoznaju sa slobodnom zemljom našeg naroda i osjete široku srpsku dušu. Što češći ovaki posjeti bili bi potrebni i od zamašne koristi za opću našu nacionalnu borbu.

Magjarska opozicija u Petrogradu.

O posjetu magjarske opozicije u Petrogradu govorilo se mnogo i napokon ta misao grofa Mihajla Karolya ostvarit će se. Početkom svibnja magjarski opozicionanci idu u prijestolnicu Rusije, gdje će im biti priredjen sjajan doček. Suvišno bi bilo i spominjati, da cijeli taj doček nije nego demonstracija Austriji, kao što i izlet je magjarske oporbe odgovor na politiku Beča i grofa Tisze.

Do svih ovih slavenofilskih manifestacija magjarskih oporbenjaka mi ne držimo ništa.

Dodju li na vladu, biće opet kakovi su bili poslije posjeta u Beogradu.

Umro srpski dobrotvor.

U Beogradu je umro poznati srpski dobrotvor Ljuba Krzmašević. Pokojnik je bio rodom Bosanac, a u srpskom svijetu poznat kao rodoljub i dobrotvor. Za balkanskog rata sam je uzdržavao cijelu jednu bolnicu i tim plemenitim činom još više popularizovao svoje ime. I na smrti se je sjetio svoje Srbije. Ostavio je 4 milijuna ratnom ministarstvu u vojničke svrhe. Ovim zadnjim svojim činom pokazao je koliko je držao do nacionalnih ideala, jer tomu je narodna vojska najjača poluga i najuspješnije srestvo.

Bio mu je priredjen veličanstven sprovod. Iskazane su mu vojničke počasti, a i sam kralj je bio zastupan po prijestolonasljedniku Aleksandru i princu Gjorgju. Veliko mnoštvo naroda prisustvovalo je sprovodu. Laka mu zemlja!

Promjene u hrvatskoj vladi.

Netom je koalicija sklopila pakt s grofom Tiszom općenito se je držalo da će dosadašnji odjelni predstojnici biti zamjenjeni ljudima povjerenja koalicije i ako ne

svi iz njezinih redova. Medjutim se parlamentarizacijom vlade sve to više odgađalo. Vodili su se pregovori između Skerleca i Tisze, te jednog i drugog i koalicije, novinama se pronosila razna imena, ali do sadašnji predstojnici ostali su i nadalje na svojim mjestima. Jeli ovome uzrok nespo-rarazum u pitanju kandidata u samoj koal-ciji ili zavlačenje sa strane peštanske vlade nije jasno. Svakako biće jednog i drugog. Ugarskoj vladi teško je žrtvovati ljude u koje ima pouzdanja mnogo više nego u koaliciju, a u ovoj opet ima dosta ambicioznih koji bi veoma rado zauzeli ta mjesta.

Naše je mišljenje, kad je koalicija već jednom spravna da podupire vladu i sudjeluje u autonomnoj upravi zemlje, dužna je da energično i nepopustljivo traži sva mjesta odjelnih predstojnika za sebe. Iskreno priznajemo u tome ne bismo: vidjeli nikakvu osobito narodnu tekovinu, ali uz sadanje prilike bio bi povoljan uspjeh. U granicama nutarnje uprave, pa makar je i ova u praksi ovisna od ugar-ske vlade, dade se mnogo učiniti na polju prósrvjete i narodnog gospodarstva.

Ako na čelu te uprave stoji narodni elementi lakše je političko i nacionalno organizovanje i rad. S toga gledišta ali naglasujemo, obzirom na sadašnje prilike, mi bi rado vidjeli koalicijonu vladu.

Predsjednik francuske republike u Petrogradu.

Dok se car Vilim sastaje u Mletcima s talijanskim kraljem, dek na Krku aranžira sastanke da predobije Grčku i dok Di San Giuliano dolazi u Opatiju, Poin-care se sprema za put u Petrogradu. U isto vrijeme naći će se tamo i engleski kralj Guaro. U Rusiji se premaju svečani dočeci predstavnicima prijateljskih država. Ovaj sastanak ima veliku političku važnost i imat će dalekih posljedica u internacionalnoj politici.

Englesko-njemački odnošaji sve su to više nepovoljniji, između Njemačke i Francuske sve oštiji, a na granicama Rusije i Austrije vojska se uvijek gomila.

Jedina su svrha ovim izletima u Petrograd ova pitanja, koja godline i godine prouzrokuju sve to silnija naružanja i jednu milijarde, a tim ujedno i pretvorjenje trojnog sporazuma u savez za obranu i navalu.

Ova vijest pred malo vremena lansirana danas je gotov fakat, kako se je izjavio i sam ministar izvanjskih poslova Francuske dopisniku „Večernjeg Vremia“.

Izvješćujte „Hrvatsku Rieč“.

IZ HRVATSKIH ZEMALJA.

Grof Kulmer imenovan tajnim savjetnikom.

Kralj je grofa Miroslava Kulmera imenovan pravim tajnim savjetnikom. O tom je barun Skerlec brzojavno obavješten, te je odmah osobno čestitao grofu Kulmeru.

Novi baruni u Hrvatskoj.

Magjarske novine javljaju da bi dr. Nikola pl. Tomašić i Vladimir pl. Nikolić-Podriški doskora imali postati barunima.

IZ GRADA I POKRAJINE.

Dar Družbi Ćirila i Metoda. Prigodom Uskrsa darovao je generalmajor Marko pl. Serlieu družbi 1000 Kruna i Narodnoj straži 1000 K.

Koliko mons. Scarpa drži do puka. Na našu vijest u posljednjem broju „Hrv. Riječi“ glede postupka mons. Scarpe za ophoda Velkog Petka imamo da nadodamo sljedeće: Izmegi onih, koji su pred dućanom Vlhova u glavnoj ulici stajali, dok je prolazio ophod, i na koje se je mons. Sca pa onako dostojanstveno proderao, jer su bili pokrili glavu nakon što je bilo već prošlo Svetotajstvo, bilo je i nekoliko Talijana. Ovi su, uvrjegli, sutradan pošli na tužbu k biskupu, koji im je odgovorio, da će stvar raspitati, i o uspjehu ih izvijestiti preko preč. kanonika Karagjole. I zbilja nakon dva-tri dana preč. Karagjole priobćio je onoj gospodi ispriku, koju je u ovom poslu dao mons. Scarpa i koja doslovce ovako glasi: „Il Mons. Scarpa esclude assolutamente di avere diretto quelle parole a Lei o a quei signori che erano in sua compagnia; quelle parole erano dirette ad alcuni popolani che si trovavano presso a Lei colla beretta in testa“. (Ovo znači: „Mons. Scarpa izključuje apsolutno da bi bio upravio one riječi Vana ili onoj gospodi, što bijahu u Vašem društvu: one su riječi bile upravljene nekvojim težacima, koji su se nalazili blizu Vas s kapom na glavi“. — Autentičnost ove isprike mons. Scarpe spravni smo dokazali svjedočanstvima, pa dok ovo tvrdimo napominjemo, kako iz te isprike izbija čud i odgoj istog mons-gnora, koji nema odvažnosti, da se prama Talijanima, osoba na građanske ruke, uzdrži dosljedan u prikoru, a ima odvažnosti prama težaku, znajući vrlo dobro, da se ovi ne će doći osobno tužiti proti njegovu postupanju. Prama ovima ostaje on odvažan i u svojoj isprici namjenjuje isključivo težacima svoj prikor, koji inače, ako je bio one večeri umjestan, imao se je jednako protezati i na onu gospodu iz grada, jer ti težaci nisu učinili ni manje ni više od one gospode: jednako su postupali. Al da proti težacima pristo je i lako mons. Scarpri izražavati se, u tome sastoji njegovo junaštvo, a pred gospodom valja se povući. Al mi razumijemo zašto se mons. Scarpa tako kukavno povlači. On je mislio one večeri od one gospode da se sama naša civilna čeljad, čeljad naše stranke, pa u bjes proti njima — sve da je bio u svetom ophodu i kraj Svetotajstva — toliko je obnevidio, da je dao oduška tom bjesu, cijeneći da je pravo pogodio. Kad je kasnije uvidio, da nije „pogodio

clija“, ispričao se, kako smo gori naveli, pa je našao da odgovara kršćanskoj ljubavi i ljubavi prama puku, kad je odušak onog bijesa navratio proti težacima, pred kojima naravski ne treba imati toliko „rišpeta“. — „Jačega kapom, a nejačega šakom!“ (Iz zbirke „Hrv. narod. poslovice“ — uredio sveč. Vicko J. Scarpa).

Zabava u Sokolu. Na uskršni se je ponedjeljak u prostorijama hrvatskog Sokola obdržavala uspješna zabava. Velika dvorana Sokola bila je prepuna našeg općinstva, koje je — uza svu vrućinu — najvećom pozornošću pratilo savršenu igru poštivovnih diletanta. Uspjeh je bio vanredan. Na opće zadovoljstvo diletanti su glumili lijepu Trifkovićevu šaljivu igru u 3 čina — „Izbiračicu“. Svi odigraše divno svoje uloge, a općinstvo im je iza svakog čina toplo povladjivalo. Istakoše se osobito — kao uvijek — od gospodjica — V. Strojica, D. Koštan i D. Grubišić, a od gospode F. Delfin, B. Jurišić, H. Marjanović i R. Delfin.

Diletantski je klub dobio vrsne mlade nove sile u g.č. Z. Pokrajac, g. M. Trlvi i A. pl. Vidoviću, pak se nadamo da će nam sada češće pružiti prigode da se lijepo zabavimo.

Šaljivi trojpec iz „Boccacia“ morao se opetovati, a to je najljepše priznanje našim vrijednim: A. Weissenberger, F. Delfinu i H. Marjanoviću. Zabava je završila anmiranim plesnim vjenčićem.

I ovom smo se prigodom uvjerali kako hrv. Sokol sve to više napreduje i kako se oko ovog obljubljenog društva kupi sve što je boljega i plemenitijeg u Šibeniku.

Gradnja željeznice Knin-Pribudić.

Kako čujemo sastavilo se je više konsorcija za gradnju željeznice Knin-Pribudić. Osim naših dalmatinskih biti će mnogo stranih firma, dapače nekih iz Reicha. Ne možemo ni pomisliti, da bi naša vlada i ministarstvo mogli podijeliti gradnju željeznice kome drugom osim kome dalmatinskom konsorciju, jer bi jaz, koji već postoji između Dalmatinaca i gosp. Namjestnika, postao još veći i nepremostiv.

Ispravljene telefonske pristojbine.

Bile su ispravljene telefonske razgovorne pristojbine za obični razgovor od 3 časa između Šibenika i Zadra, odnosno Zadra-Brodarice od 2 kruna na 1 krunu, dalje između Šibenika i Splita od 60 para na 1 krunu, napokon između Šibenika s jedne strane i Gradiške, Ljubljane, Poreča, Pirana i Trsta s druge strane od 3 kruna na 2 kruna. Ovoliko dodatno već pripćenj vijesti.

Vjenčanje. Obitelj Celligoi-Bonamici u Spljetu javlja, da će se njezina nećakinja Marija vjenčati sa gospodinom D.rom Stjepanom Kalogjerićem k. k. strukovnim činovnikom na ministarstvu javnih radnja u srijedu dne 15. travnja 1914. u biskupskoj kapelici u Spljetu. Bilo sretno!

Poštanska vijest Na 16.—IV. 1914.

otvara se c. k. poštanska sabiralište u mjestu Tribunju, koje će se baviti prodajom poštanskih vrednota, primanjem i otpremanjem svih poštanskih pošiljaka i telegrama, te izdavanjem odnosno dostavom prostih listovnih pošiljaka, preporučeni poštanskih pošiljaka bez pouzeća osim sudbenih pisama (pisma), i sa pouzećem do 100 K, pisama sa naznačenom vrijednošću do 100 K, paketa bez naznačene vrijednosti ili pouzećem do 100 Kr, kao što i novca od poštanskih naputnica, isplatnih doznačnica do 100 K te izručnica (prijava) svih ostalih poštanskih pošiljaka, koje stizu c. k. poštanskom i brzojavnom uredu u Vodican a koje su određene za okružje razdavanja spomenutog sabirališta naime za određjenike koji stanuju u Tribunju.

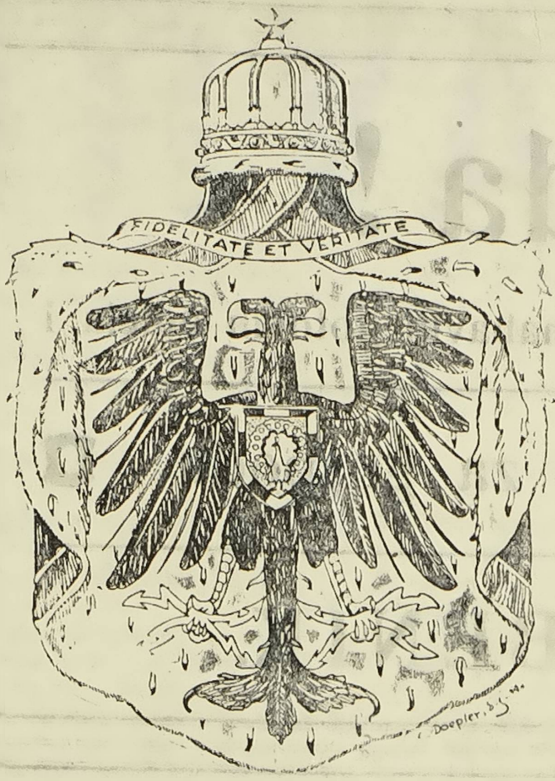
U pogibelji života. Jučer popodne na povratku u lagji iz Tijesnoga kamo bijahu pošli iz Šibenika radi jedne sudbene parnice gg. Dr. Vjek. Pini, Dr. Marko Škočić i Dr. Kosta Dobra, za malo da ne postradaše, jer ih putem zateče silna bura. Dr. Marko Škočić uvidjevši pogibelj, iskrcao se na vrijeme u Tribunju, dok druga dvojica htjedoše nastaviti. Vozili su ih tečaji iz Tijesnoga. Bura zahvatila sve veći mah, i bacila lagju u pućinu, kojom je bespomoćno bludila izvržena teškoj pogibelji, kojoj je srećom izmakla nakon dosta vremena t. j. kad je jedva mogla da se dohvati na svjetioniku „Jadrji“ pred šibenskim konalom.

Nacionalisti i diplašica. Jučer se je očesala o nacionalističke listove ili kako kaže podružnice velikospstva, „Narodno Jedinstvo“, „Nova riječ“ i „Zastava“ su podružnice velikospstva i to se najbolje vidi odatle, što ih „Srpska Riječ“ u Sa-

GUSTAV V. kralj švedski.

Slika prikazuje švedskog kralja Gustava, koji je već dulje vremena bolestan, a stanje mu se zadnjih dana znatno pogoršalo. Mnogo je radio oko švedsko-norveške unije, ali bez uspjeha. Brinuo se je mnogo i oko socijalnih reformama svoje zemlje.

Novi grb Albanije.

Ovaj grb pokazuje crnog dvoglavog orja emblem arbanušskog narodnog junaka Skenderbeg-Kaštrioti. Izradio ga je berlinski umjetnik prof. E. Doefler.

rajevu preporuča Srbima i nazivlje našim. Svakom Hrvatima mora da bude milo ako Srbi hrvatske listove zovu našim — svojim, kao što i obratno.

Brat na brata — popa. Župnik Ralsinski pop Petar barun Wiederkehr bio je ovo dana teško napadnut, ozlegjen od vlastitog brata, tako da je morao poći u bolnicu, a brat mu u tamnicu. O ovoj tučnjavi kolaju po gradu dvie verzije, t. j. jedna, da je napadač htio po što po to živjeti na bratovim legjima, iza kako se kao lola vratio iz Amerike, druga, da je po srijedi galantna neka afera, u kojoj igra ulogu i sluškinja napadnutoga. Istraga će dokazati što je baš na stvari.

Engleska eskadra u Šibeniku. Do nekoliko dana dolazi u Šibenik engleska sredozemna eskadra. Zaustavit će se još u nekim našim lukama.

Gostovanje Osiječke opere i operete u Šibeniku. Hrvatsko narodno kazalište iz Osijeka posjetiti će i ove godine Šibenik te prirediti u kazalištu niz odabranih opernih i operetnih predstava.

Kako čujemo napredovalo je ovo društvo otkada mu je na čelu gospodin Andro Mitrović, tako da je danas osiječka opera i opereta izvrstna.

Repertoir i osoblje javiti ćemo za koji dan. Mi se tvrdo nadamo da će i u Šibeniku biti ovo društvo primljeno kako to ono zaslužuje i kako to zahtjeva naš ponos i naša čast.

Neurednosti na pošti. Tuži nam se mnogi da su ovih dana primili otvorene a uz to i sasvim oštećene pakete. Poznato nam je da za uskrsnih blagdana na pošti ima mnogo više posla nego li ostalih dana, pak nam je čudno kako im preostaje vremena da otvaraju i oštećuju tuđu robu. Neki su se napili također i nekoliko litara sv. lurske vodice misleći da je liker, a ostavili flaše prazne. Do koga je, nek stavi reda!

Novačenje u Šibeniku i okolici obaviti će se ovim redom: u Šibeniku za občinu šibensku dne 22 i 23. ov. mj. za I razred, dne 24 i 25 za II i III dobnii razred; u Šibeniku za občinu Zlarinu 27, a za Vodičku 28. ov. mj. za sva tri razreda; u Skradinu za občinu skradinsku 30. ov. mj. za I, a I svibnja za II i III dobnii razred; u Tijesnu za občinu tješnjansku 4. svibnja za I, a 5. svibnja za II i III dobnii razred.

U prvi dobnii razred spadaju mladići rođeni god. 1893., u drugi oni rođeni g. 1892., u treći rođeni 1891.

Odlični gosti. Jučer su bili na prolasku kroz naš grad gg. Valerijan Pribičević i Dr. Winterhater. Bili su u Skadru, pa kroz Crnogoru, Dubrovnik došli su k nama, a jučer poslije podne prosljedili put Zagreba. Valerijan Pribičević je poznat iz veleizdajničkog procesa, a Dr. Winterhater je jedan od uvaženih prvaka „Starč. stranke prava“. Cijelo vrijeme bili su društvu gg. Dr. Krstelja i Dr. Drinkovića. Izjavili su se simpatično i izrazili nam priznanje za značajnu borbu koju ovdje vodimo.

Predplatite se
na „Hrvatsku Rieč“!

RAZNE VIESTI.

Pijanice u obitelji. Alkohol je našao najzgodniji teren za svoje destruktivno djelovanje u — obitelji. Tu on sije razdor i svadje, najgroznije obiteljske tragedije, tu je on zatočnik biede i siromaštva, bolesti, slabunjavosti i krhljivosti... Nesretna majka roni vruće suze nad nesrećom svoje djece, koja postaju iz dana u dan sve bliedja, sve mršavija, sve tuplja... Alkohol je u njihovoj zarinuo svoje nevidljive pandže putem hereditarnosti, putem nasljedstva. Otac ih je u kljci njihovog radjanja obdario bolešću, što će kao crv izjedati cijeli jedan život....

Tako je to u higijenskom, zdravstvenom pogledu. Na društvenom socijalnom polju obuhvaća i steže taj lanac hereditarnih bolova istom željeznom nesmiljenošću. Zločini, abnormaliteti svih vrsta, gubitak i manjak svake duševne ravnoteže, amoralnost, propade i skrhane egzistencije, tipovi iz dna života, idiotizam i t. d. — sve su to djela sotone alkohola!

Zamislimo si sa da jednu mirnu, tihu patriarhalnu i sretnu našu obitelj! Njena sreća i blagostanje njene fizične i duševne snage su veličajne i svjetle kao sunce, dan... I onda tijekom pokoljenja uvuče se u te iskonske snage jedan strašni crv — alkohol! I eto ti: veličanstvo onog svetog mira ruši se o vlastito svoje prestolje i pada u prah i gnjilež, a svjetlost kao sunce potamnjuje u mračnoj sjeni crnih oblaka raspadanja... One silovite i zdrave snage omlitavljaju i nad cilim, negda sretnim domom, razastire svoja zlokobna krila avet, crna ptica vječitog nezadovoljstva, suza i boli....

S tim pitanjem, kako će se iz obitelji odstraniti utjecaj alkohola, bavi se odavna cijelo naše društvo. Prije nekoliko dana održao je savez njemačkih gospojinskih društava u Berlinu skupštinu, kojoj je bila svrha, porazgovoriti se o mjerama, što bi ih trebalo u obranu obitelji poduzeti protiv otaca-siledžija i pijanica.

Referirala je gdjica. de Fried Dünsing, postavivši svoja obćenita razmatranja na podlogu jednog konkretnog slučaja, koji se dogodio prošle godine u jednom njemačkom gradiću. Tamo je naime majka ugušila 5 dječice, jer više nije mogla podneti strahote života, u kojima propadaše i onako zajedno sa svojom dječicom s dana u dan. Ona zaradivaše teškim radom preko dana kruh cijeloj obitelji, ali je obično svu zaradu propali i besposleni i otac — propio i tako su djeca i majka bila izložena neopisivoj biedi. Zar je to osamljen slučaj — pita gdjica, doktorica — i zar se on u drugim formama upravo periodično ne opetuje?

Od ovakvih siledžija dužna je državna vlast obraniti siromašnu obitelj. Ovo pitanje treba zakonom jednom za svagda riješiti. Za ovakovu djecu valja se pobrinuti, smjestiti ih za rana u dobrotvorne zavode, a oca — alkoholike liečiti u ljčilištu od alkoholizma. Pijanicu treba izlučiti iz obitelji i staviti pod pasku. Novi kazneni zakon — veli referentkinja — u tom je pogledu napredniji i bolji. Po ovom zakonu kaznit će se pijanica na prisilan rad i zatvor u trajanju od 3 godine. Ruku o ruku sa zakonom moraju ustati same žene i majke protiv alkoholizma,

a u ovu borbu neka se umieša i naša omladina, veli mlada njemačka doktorica.

Ovi izvodi dadoše poticaja dugoj debati, u kojoj sudjelovahu i neki liečnici, koji zahtjevahu, da se kod govora o alkoholizmu pozovu i psihijatri, da izreknu svoje mnijenje.

Njihovo će mnijenje biti osobito mjerodavno, kad se bude pitalo, koji pijanica je ujedno i umobolan. Konstatovano je, da je u godini 1912. bilo 27.000 pijanica smješteno u 119 popravilišta. Od 400.000 pijanica u Njemačkoj bilo je samo 10 žena, a od ostalih se rekrutiraše vrlo velik broj iz redova inteligencije.

Na koncu je primljena ova rezolucija: 1. Današnja skupština poziva vlade, da odmah uapse sve one pijanice, koji su krivi zbog jednog kažnjivog djela. počinjenog u pijanstvu i koji su kadri smetati sreći i miru obitelji, ako ima dovoljno razloga za bojazan, da će dotični pijanac zloupotrebiti svoju slobodu u svrhu izvadjanja daljnjih zločina; 2. da se u kaznenom zakonu odredi, da kazna zatvora ima trajati sve dotle, dok nije postignuta svrha kazne.

Kinematografi i zdravlje djece. Ne jedamput se već spominjali štetni uplivi kinematografa na moralni odgoj djece. No istači napose valja, da su od ogromne štete uplivi ne samo oni, što djeluju na mozak, živce i uopće cijeli organizam djeteta. Dr. Pakull napisao je u jednom njemačkom stručnom liječničkom listu raspravu o uplivima kinematografa na zdravlje mladeži. U toj raspravi kaže učenjak liječnik među ostalim: Često idu djeca u kinematograf i borave u njem do noći ili i kasno u noć, a to mora štetno djelovati na dužinu i dubinu sna. Dugi boravak (obični program traje sat i pol, a često i dva sata, što je za djecu vrlo dugo vrijeme) iscrpljuje u velikoj mjeri nježni živčani sastav djeteta, koje je i onako već obično nervozno. Kinematografi djeluju štetno na organizam djece, jer u njima zrak nije nikad čist, nego prepunjen ugljikom i isparinama ljudskih tjelesa. Na oči pak vrlo štetno djeluje titranje svjetla na slikama. Brzina, kojom se izmjenjuju slike djeluje na očne živce i prouzrokuje često vrtoglavicu i boli u glavi. Mnogo djece poslije kinematografske predstave tuži se na glavobolju, noću ne mogu spavati ili im je san nemiran, jer su im živci odviše uzrujani. Na pravilan duševni i tjelesni razvitak djece vrlo štetno djeluje prekomjerno uzbuđivanje, a toga baš imade u kinematografima — previše, jer oni baš time privlaše posjetioce. Što veće uzbuđivanje senzacionalnim programom, to je veća dobit vlasniku, a veća šteta moždjanima djece. Da shvati sliku, kojoj je nepoznat sadržaj i bez tumača ili sa nerazumljivim tekstom, mora si i odrasli naprezati moždijane, te napeto pratiti prizore na slici, dovoditi ih u svezu i sam tumačiti, a za dijete je taj posao mnogostruko teži, jer mišljenje nije razvijeno i brzo. Uzrujana i uzbudjena djeca, ne samo da poslije posjeta kinematografa trpe, nego se poslije dčice kod njih opažaju i kašnje. Djeca, koja češće polaze kinematograf, postaju rastrešena u nauci, ne vrše svoje dužnosti, a fantazija i živci im postaju sve više bolesnima. Radi toga bi roditelji morali što bolje paziti, da im djeca ne idu često u kinematograf, mala djeca uopće nikako — a kad već idu, da se bira više poučan i odgojni program a ne kojekakove drame i kriminalni romani, koji uzbuđuju maštu i uzrujavaju živce.

„Križa u braku“ u Njemačkoj. O toj se krizi govori s punim pravom, jer su razvodi braka u Njemačkoj na dnevnom redu. Godine 1911. bilo je u Pruskoj 4675 razvoda braka, a godine 1910. ponarasao je taj broj na 10797. U roku od 11 godina podvostručio se dakle broj razvoda brakova. Razumije se da su razvodi običnija stvar u gradu, nego li na selu. Godine 1912. pada na 1800 brakova na selu samo po jedan razvod, a u gradovima dolazi na 400 jedini razvod, u velegradovima na 300, a u samom Berlinu na 180. Kako je statistički ustanovljeno, razilazio se svaki 27. ili 28. brak. U gradovima razvijeno se svaki 18, u velegradovima svaki 13, a u Berlinu svaki 10. brak. Kad bi razvodi braka tako i dalje napredovali, ne bi za 40 godina u Berlinu uopće ni bilo braka, a u ostaloj Njemačkoj bi ga nestalo za 60 godina. Pod ovakovim prilikama najviše pate djeca. Godišnje doživi oko 10.000 siatne dječice razvod u braku svojih roditelja. Takove djece, koja ne poznaje ili oca ili majke, koja ne zna, šta je to sreća i mir, obiteljski ima sada u Njemačkoj do blizu 130.000.

U oči ovih činjenica može se zaista s punim pravom govoriti o krizi, koja se

kao najopasniji društveni crv uvukla u kuće i domove Njemačke. Kako vidimo, Francuska u tim stvarima nije ipak „najnaprednija zemlja“.

KNJIŽEVNOST I PROSVJETA.

Školstvo u Austriji. Ovih je dana izašla službena statistika o pohađanju gimnazija i realki 1913./1914. u Austriji. Na svim gimnazijama bilo je svega 111.861 djak (od toga 5871 ženska), a na svim realkama 48.892 djaka. U školskoj godini 1912./1913. polazilo je gimnazije 108.838 djaka, a realke 49.151 djak. Godine 1911./1912. bilo je u gimnazijama upisano 103.395 gimnazijalaca, a na realkama 49.797 djaka.

Kako dakle vidimo, broj djaka, koji pohađaju realke, stalno opada, dok onaj na gimnazijama rapidno raste. To je dokaz, kako narod šalje svoje sinove onamo, odakle će mu bit osigurana državna egzistencija i karijera, dok ima vrlo malo smisla i volje, da se okuša u borbi za život na drugim poljima, gdje su otvorena vrata konkurenciji i vlastitog, individualnog inicijativu. Nijesu to samo zli znaci za napredak prometnih, ekonomskih i trgovačkih znanosti, nego iz ove pojave nastaje i nerazmjernje između apsolviranih gimnazijalaca i — praznih mjesta u državnoj službi. Dolazimo do onog jednog društvenog stanja, koje je dobro okarakterizirano riječju „intelektualni proletarijat“. Najbolji je primjer za ovo bečka univerza, koja je već odavna prenapunjena. Nije čudo, ako se ozbiljno misli o uvedanju t. zv. „numerus claususa“.

Prije nekoliko godina provedena reforma srednjih škola u Austriji nije imala svrhu, da veliku većinu duševnog narodnog napora koncentriše u gimnazijama. Mnogi šalju svoje sinove na gimnazije i zato, jer misle, da će nakon provedene reforme — lakše apsolvirati.

U oči ove činjenice opaža se u modernim pedagoškim krugovima Austrije nastojanje, da se zakonom počne pogodovati študij realnih znanosti. U Njemačkoj se daje i u društvu prednost praktičnim zvanjima u prvom redu trgovačkim, industrijskim i tehničkim strukturama. Tamo je školovani inteli-

gentni trgovac, tvorničar i inženjer društveno ravnopravan državnom činovniku, sucu i liječniku.

Spomenuti inteligentni proletarijat, koji se rekrutira iz prevelikog broja apsolvjenata škola humanističkog smjera, postaje i jedan socijalni i ekonomski teret u državi. Izjednačenje i harmonija, neki sklad u pohađanju gimnazija i realki moći će jedino stati na put svoj kulturnoj i društvenoj zastranosti.

Najnovija statistika je pokazala, da se u tom nije pošlo ni malo boljim, putom, te nije čudo, ako su mjerodavni krugovi odlučili, toj rani naći lijeka.

Novi list. U Ljubljani je pod uredništvom V. M. Zalera izašla smotra „Glas Juga“, kojoj je zadaća razvijanje jugoslavenskog nacionalizma i nacionalne kulture. Listu je cijena K 6. na godinu. Uredništvo u Ljubljani sv. Petra cesta 26.

Naše iseljeničke prilike s obzirom na Dalmaciju i pogranične zemlje i osvrtno na zakonsku osnovu. Napisao prof. Kosto Kulišić. Pisac je od nekoliko godina pomnjivo pratio što se piše i kazuje o ovom pitanju i kupio o tome materijal, te, pobuđen iz samilosti prema našim stradajućim iseljenicima, odlučio je da izda o tom pitanju djeleć pod gornjom naslovom, koje toplo preporučujemo.

Mjesto kućanice

traži inteligentna mladja udova vješta, marljivo te štedljiva u svakom pogledu kućanstva, k starijem dobro situiraom gosp. Cj. ponude pod „Udova Inženjera“ Post-restante, Šibenik.

VELIKA ZLATARIJA
• Gi. PLANČIĆ •
Vis-STARIGRAD-Valuluka
ŠIBENIK.

OBJAVA!

Dajemo na znanje p. n. občinstvu da smo otvorili

PRODAJU VAPNA

uz slijedeće cijene:

100 kg. živoga vapna K 2.60

100 „ gašenoga „ K 2.--

(Franko Tvornica Crnica - Šibenik).

Naručbe upućuju se na adresu:

= BATTIGELLI i ROSSI -- ŠIBENIK. =

Sa veleštovanjem

Peć za proizvodjanje vapna u Šibeniku.

AUTO- GARAGE

Najam automobila

Javljam p. n. občinstvu da sam otvorio

autogarage i najam automobila

novih, vrlo elegantnih za 4 i 5 osoba.

Cijene veoma umjerene. Telefon br. 61.

Niko Rossi.

Rietka prigoda!

Radi ogromne zalihe, uz snižene cijene od 25⁰/₁₀₀, može svaki nabaviti gotovih odijela i kabana najnovijeg kroja

Postola za gospodu; šešira svakovrstnih za gospodu

samo kod trgovca

PIO TERZANOVIĆ - ŠIBENIK.

Austrijsko parobrodarsko društvo na dionice

„DALMATIA“

uzdržava od 1. listopada 1913. sljedeće glavne pruge:

Trst—Metković A (poštanska)

Polazak iz Trsta ponedjeljak u 5 sati poslije podne povratok svake subote u 6.30 sati prije podne.

Trst—Metković B (poštanska)

Polazak iz Trsta u četvrtak u 5 sati poslije podne povratok svakog utorka u 6.30 sati prije podne.

Trst—Metković C (poštanska)

Polazak iz Trsta u subotu u 5 sati poslije podne povratok u četvrtak u 6.30 sati prije podne.

Trst—Korčula (poštanska)

Polazak iz Trsta u srijedu u 5 sati poslije podne povratok u ponedjeljak u 6.30 sati prije podne.

Trst—Šibenik (poštanska)

Polazak iz Trsta u petak u 5 sati poslije podne povratok u četvrtak u 6 sati prije podne.

Trst—Makarska (trgovačka)

Polazak iz Trsta u utorak u 6 sati poslije podne povratok u nedjelju u 1.15 poslije podne.

Trst—Vis (trgovačka)

Polazak iz Trsta u subotu u 7 sati poslije podne povratok svaki četvrtak u 7.15 poslije podne.

„HERCEG-BOSNA“

ZEMALJSKI OSJEGURAVAJUĆI ZAVOD ZA BOSNU I HERCEGOVINU, Ravnateljstvo za Dalmaciju i Istru **SPLIT**, Marmontov trg. Telefon br. 149

Središnjica
SARAJEVO

Dion. glavnica
K 4,000.000

Podružnice:
Osijek, Zagreb,
Rieka, Beograd.

Zavod preuzima osiguranja; a) proti požaru, (makar ga i grom prouzročio na zgrade, tvornice, strojeve, gospodarske i obrtne zalihe, robu, pokretnine, stoku itd. b) proti štetama od tuče uz naknadu potpune štete; c) proti nezgodama za pojedinačno, kolektivno (skupno), odgovorno osiguranje itd., kao i proti nezgodama djece; d) protiv provalne krađe; e) proti razbijanju stakala; f) proti štetama od prevoza robe vodom, kopnom i željeznicama; g) na ljudski život i to: osiguranja za slučaj smrti, mješovita odnosno osiguranja za slučaj doživljaja i smrti, osiguranja miraza, životnih renta, udovnina i uzgojnina.

Premije osiguranja računaju se posve nisko, štete se isplaćuju brzo i kulantno! Zastupstva u svim gradovima i većim mjestima primaju ponude za sve vrste osiguranja.

Jedino jugoslavensko dioničko poduzeće za osiguranje.

Ravnateljstvo u Splitu daje na zahtjev rado sve upute.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

jedini je domaći osiguravajući zavod. -: Utemeljena g. 1884.

CENTRALA: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Maravske i Preradovićeve ulice.

PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osijek, Rieka, Sarajevo, Ljubljana i Novisad.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I., II. kat

Telefon 25-94

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete sljedeće vrste osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti.
2. Osiguranja miraza.
3. Osiguranja životnih renta.

II. Protiv šteta od požara:

1. OSIGURANJA ZGRADA (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica industrijalnih poduzeća).
2. OSIGURANJA POKRETNINA (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga itd.).
3. OSIGURANJA POLJSKIH PLODINA (žita, sijena itd.).

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zamodska imovina u svim poslovnim granama iznosi K 3,013.332.66
Prihod premija s pristojbama K 1,486.297.56
Isplaćene odštete od postanka zavoda K 5,624.162.96

Sposobni posrednici i akviziteri primaju se uz povoljne uvjete.

Zastupstvo za Šibenik i okolice
VLADIMIR KULIĆ - ŠIBENIK

DUŽNICI, ŠALJITE PREDPLATU

Naslov za brzojave: „JADRANSKA“.

CENTRALA U TRSTU

Via della Cassa di Risparmio 5

(Vlastita kuća)

PODRUŽNICE: Dubrovnik - Kotor - Ljubljana - Metković - Opatija - Šibenik - Spljet - Zadar.

Kuponi založnica Zemljišno vredijskog zavoda Kraljevine Dalmacije plativi 1/11. kao i uvučene založnice u-novčuju se kod

JADRANSKE BANKE u Trstu i svih njezinih podružnica.

JADRANSKA BANKA
PODRUŽNICA ŠIBENIK
Dionička glavnica K 8.000.000. — Prilike K 700.000.

Uložne knjižice - Pohrana i administracija vrijednosnih papira. — Kupoprodaja tuzemnih i inozemnih vrijednosnih papira, te devisa i valuta. — Osiguravanje efekata proti gubitku na tečaju pri vučenju. — Žiro računi i tekući računi. — Unovčivanje mjenica, dokumenata, odrezaka i izvučenih vrijednosnih papira. — Kreditna pisma čekovi, vaglia, naputnice. — Predjmovi i zajmovi na vrijednosne papire, dionice srečke, robu (Warrants), brodove i t. d. Gradjevne vjeresije.

Pretinci (Safes) za čuvanje vrijednata u čelinoj sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u kojim se pretincima može držati svakovrsne vrijednosti.

Kupujte ništa drugo proti

Kašalj

nahladu, hunjavicu, katar i grčevitom kašlju do li

Kaiserove prsne karamele

sa znakom „Tri jele“

koji su ugodna teka.

6100 vjerodostojno popraćene svjedočbe liječnika i privatnika zajamčuju sječan uspjech.

Jedan o. iot 20 i 40 fillira.

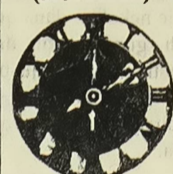
Jedna kutija 60 fillira.

Naručuje se kod:

CARLO RUGGERI, cent. drogerija i VINKO VUČIĆ, drogerija u Šibeniku kao i u svim ljekarnama

23-90

Prva slavenska tvornica ura za tornjeve
FRANJO MORAVUS, Brno
(Moravska) Nova ulica br. 25.

tvori i razaslije
Ure za crkvene zvonike, dvorce, škole, tvornice i viećnice, samo u izvrstnoj izradbi vrlo jeftino.

ČUVENE NADZORNE URE.

Cienici šalju se na zahtjev badava. Najviše odlikovanje za izvrstne proizvođe.

IZVOZ.

HRVATSKA TISKARA (D.R. KRSTELJ I DRUG ŠIBENIK - DALMACIJA

Veliko skladište svih vrsti tiskanica za župske i obćinske urede.

Izradjuje sve vrsti posjetnica, poziva za zabave i koncerte, jestvenike, diplome, cienike, protokole, brošure, itd. itd.

Svi poslovi izvršuju se najvećom preciznošću i vrlo brzo.

Vlastita knjigovežnica obskrbljena svim potrebnim i najmodernijim strojevima kao i onim za rezanje, perforiranje, pozlaćivanje itd. Uvezuje sve crkvene knjige, Missale, protokole, brošure, te sve radnje u knjigovežku struku zasjecajuće.